Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

# PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH w POLSCE.

Rok II | Warszawa, 15 stycznia 1936 r. | Nr. 1 (15)

**Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29**

**Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"**

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

## T R E Ś Ć:



58

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

# PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH w POLSCE.

Rok II    Warszawa, 15 stycznia 1936 r.    Nr. 1 (15)

**Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29**

**Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"**

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

*Inż. St. L.*

## Selen i jego rola przy odbarwianiu szkła.

Proces odbarwiania szkła jest jednym z najtrudniejszych problemów w dziedzinie techniki szkła. Zasadniczo rozróżniamy dwa sposoby odbarwiania szkła, które Schönborn, a później Jekiel zaproponowali nazwać: odbarwianie fizyczne i odbarwianie chemiczne.

Istota odbarwiania fizycznego polega na dodaniu do szkła pewnego barwnika, nadającego zabarwionemu przez żelazo szkłu — barwy dopełniającej. Osiąga się przez to równomierne spotęgowanie absorbcji na całej rozciągłości widzialnego widma. W rezultacie otrzymujemy mniej lub więcej szary odcień przechodzący, w zależności od barwy dopełniającej i ilościowego składu żelaza w szkle— w brudno-szarawy odcień.

Istota chemicznego odbarwiania polega na utlenieniu zapomocą odczynników chemicznych i działaniu takowych na barwnik-żelazo, które pod ich wpływem przekształca się w niezabarwiony lub lekko zabarwiony związek, przyczem jednocześnie stwarza się warunki ulotnienia się barwnika (np. przeprowadzając tlenek żelaza w chlorek żelaza). Ten ostatni sposób odpowiada w zupełności określeniu „odbarwienie" ze względu na to, iż zachodzą tu zjawiska osłabienia głębokości tonu barwy. Sposób ten daje się zastosować przy niewielkich zawartościach żelaza w surowcach używanych do produkcji szkła optycznego i niektórych ołowiowych szkieł. Przy produkcji szkła stołowego lub technicznego stosuje się kombinację obydwuch systemów odbarwiania.

Jednym z najbardziej rozpowszechnionych odbarwiaczy jest w chwili obecnej **selen,** który barwi szkło karminowo. W użyciu często zawodzi. Zdarza się bowiem, że barwa szkła z dnia na dzień się zmienia, nie bacząc na to, że ani skład surowców nie zmienił się, ani też ilość dodanego odbarwiacza. Zdarzają się również wypadki, że otrzymujemy szkło o odcieniu brunatnym, bardzo dalekim od szkła, które zwykliśmy nazywać „białem", lub też zdarza się, że szkło zupełnie odbarwione w części wanny topliwnej — po przejściu do wanny roboczej nabiera spowrotem zabarwienia. Jak już wyżej zaznaczyliśmy, proces odbarwiania jest jedną z najbardziej trudnych operacyj w hutnictwie szklanem. Chodzi głównie o to, że surowce, z których się stapia szkło, zawierają różne ilości tlenku żelaza, zmieniające się dość często i na tem polega trudność rozwiązania tej kwestji. Nadomiar tego, naczynia, w których topi się szkło (donice lub wanny) zawierają pewien procent żelaza, które w różnych i nieokreślonych ilościach stapia się wespół ze szkłem i jeszcze powiększa trudność rozwiązania kwestji odbarwiania. W zależności od stanu chemicznego żelazo nadaje szkłu zabarwienia żółto-zielonego lub niebiesko-zielonego. Zdolność barwienia $Fe_2O_3$ jest niższa, niż FeO. W praktyce mamy zwykle do czynienia z nieokreśloną mieszaniną obydwu tlenków i ze względu na to, iż każdy z tych tlenków zabarwia inaczej szkło, wybór i ilość niezbędnego odbarwiacza jest rzeczą nader trudną do ustalenia.

Selen poraz pierwszy został zastosowany w r. 1894 przez amerykanina Koppa, który otrzymał przez dodatek selenu do szkła szkło rubinowe. Kopp zauważył również, że selen użyty w niewielkich ilościach odbarwia szkło. Zastosowanie selenu rozpowszechniło się początkowo w Stanach Zjednoczonych, skąd po przeprowadzeniu prac z selenem przez Turnera, przeniosło się do hut europejskich. Początkowo używany był wyłącznie selen „metaliczny", zastąpiony następnie przez jego sole.

Obecnie w użyciu są następujące związki selenu:

1) Selen „metaliczny", modyfikacja bezpostaciowa selenu, koloru czarnego. Produkt ten jest stosunkowo czysty (97% Se, 2% $H_2O$, 1% różne domieszki). Pod wpływem ciepła ulega zmiękczeniu w temperaturze około 100°C, topi się w temperaturze 217°C. i wrze przy 670°C. Ogrzany na wolnem powietrzu spala się. zamieniając się w bezwodnik selenawy $SeO_2$.

2) Czerwień selenowa, inna modyfikacja bezpostaciowego selenu „metalicznego" koloru czerwonego. Lekko ogrzany do 100°C zamienia się na selen „metaliczny" czarny i uzyskuje te same właściwości, jakie posiada selen czarny.

3) Selenin sodu $Na_2SeO_3$, sól bardzo hygroskopijna rozpuszcza się w wodzie, zawiera około 45% Se. W środowisku redukcyjnem (np. miał węglowy) wydziela nawet przy zwykłej temperaturze selen (odmianę czerwoną). Ulatnia się przy niskiej temperaturze. Zdolności odbarwiające seleninu sodu są według danych angielskich 30 razy wyższe, aniżeli selenu „metalicznego".

4) Selenin baru $BaSeO_3$, sól nierozpuszczalna w wodzie, nie jest hygroskopijna. Ulatnia się przy temperaturze 1200°C. Zawiera około 29% Se.

5) Selenin cynku $ZnSeO_3$ zawiera około 39% Se, ulatnia się również w wysokiej temperaturze.

Lotność selenu i jego związków jest właśnie tym nader ważnym czynnikiem, który nie daje pewności i dostatecznej rękojmi w należytym dozowaniu selenu potrzebnego do odbarwienia szkła, wobec czego skuteczność jego działania staje się problematyczną. Turner skonstatował, że większa część selenu dodana do szychty ulatnia się w czasie topienia się tej ostatniej, pozostawiając w szkle bardzo nieznaczną ilość selenu (około 23%).

W celu ustalenia stopnia ulatniania się selenu i jego związków, Knapp*) przeprowadził cały szereg doświadczeń i otrzymał następujące rezultaty:

Ulatnianie się selenu w %:

| Nazwa preparatu | po 1/2 godzinnem nagrzewaniu w t. 1000°C | po 1 godzinnem nagrzewaniu w t. 1000°C |
|---|---|---|
| Selen metaliczny . | 99,1 | 100,0 |
| $Na_2SeO_3$ . . . . | 21,9 | 22,2 |
| $BaSeO_3$ . . . . | 15,7 | 16,0 |
| $ZnSeO_3$ . . . . | 59,3 | 70,3 |

Według powyższych danych najbardziej trwałym związkiem przy wysokiej temperaturze jest selenin baru ($BaSeO_3$).

Podczas doświadczeń termicznych z powyższemi związkami mogły zajść jeszcze inne zjawiska chemiczne, jak: rozkład seleninów, utlenienie seleninów na seleniany, to też autor przeprowadził badania, w których wykazuje % selenu pozostałego po ogrzaniu do temperatury 1000°C. Rezultaty tych badań są następujące:

| Nazwa preparatu | SELEN | |
|---|---|---|
| | pozostałość w % | ulatnianie w % |
| Selen metaliczny . | 0,0 | 100,0 |
| $Na_2SeO_3$ . . . . | 31,9 | 30,0 |
| $BaSeO_3$ . . . . | 17,8 | 40,0 |
| $ZnSeO_3$ . . . . | 17,2 | 62,0 |

*) Dr. Ing. O. Knapp. Die Flüchtigket. der technischen Selenpreparäte beim Glühen und Glasschmelzen. Keramische Rundschau 1931 Nr. 43.

Cyfry te wykazują, że preparatem, który oddaje najmniejszą ilość selenu przy temperaturze 1000°C, jest selenin sodu.

Trzecia serja doświadczeń była dokonana przy temperaturze 1200°C i miała na celu wykazać zachowanie się seleninu sodu w tej temperaturze. Okazało się, że w miarę wzrostu temperatury, skłonnośc seleninu sodu do ulatniania wzmaga się silnie, podczas gdy selenin baru nie ulatnia się wcale.

| Nazwa preparatu | % selenu, który ulotnił się przy t 1200° C |
|---|---|
| $Na_2SeO_3$ . . . . . . | 48,4 |
| $BaSeO_3$ . . . . . . | 17,8 |

Porównać z tablicą I

Jak wynika z powyższego, selenin baru jest związkiem bardziej trwałym, aniżeli inne związki selenu.

Zachowanie się preparatów selenowych jest inne, gdy są nagrzewane same, inne z dodaniem surowców, tworzących szkliwo. W pierwszym wypadku selen metaliczny ulatnia się całkowicie przy temperaturze 1000°C, w drugim wypadku obecność selenu w szkliwie można stwierdzić jeszcze przy temperaturze 1400°C a nawet i wyższej, Niezbędnem staje się przeto określić, jak zachowują się preparaty selenowe podczas topienia się szkła. Badania nad zachowaniem się selenu w szychcie przy temperaturze 1200°C przez 2 godziny wykazały następujące rezultaty:

| Nazwa preparatu | % selenu, który się ulotnił |
|---|---|
| Selen metaliczny . . . | 74,8 |
| $Na_2SeO_3$ . . . . . . | 57,7 |
| $BaSeO_3$ . . . . . . | 16,6 |
| $ZnSeO_3$ . . . . . . | 30,5 |

Z powyższej tablicy wynika, że najtrwalszym związkiem selenowym jest selenin baru, ($BaSeO_3$) co potwierdza również i praktyka przemysłowa.

Jd. c. n.

# Sprawozdania

## z działalności zagranicznych towarzystw technologji szkła.

**Niemieckie Towarzystwo Technologji Szkła,** (Deutsche Glastechnische Gesellschaft) zwołało walny zjazd, który odbędzie się w Berlinie w dniach 14—16 stycznia 1936 roku.

Program zjazdu przewiduje przedewszystkiem przemówienie żałobne przewodniczącego Towarzystwa p. D-ra O. Seelinga ku czci niedawno zmarłego pioniera na polu badań szkła laboratoryjnego i optycznego D-ra O. Schott'a, oraz cały szereg referatów, a mianowicie: 1) Fizyka i chemja szkła, w opracowaniu d-ra K. Scheel'a, 2) Kwestja cieplna i budowa pieców w opracowaniu p. Dyr. Weckerle, 3) Obróbka szkła w opracowaniu D-ra A. Wendlera, 4) Uszlachetnienie szkła, wygłosi prof. W. v. Eiff, 5) Szkło, jako przedmiot użytku, wygłosi Dr. A. Gretsch ze Stuttgardu, 6) Drogi rozwoju problemu uszlachetnienia szkła w Czechosłowacji, w opracowaniu D-ra K. Herain z Pragi, 7) Znaczenie badań nad silikatami dla rozwoju techniki szkła, w opracowaniu D-ra Inż. A. Dietzel'a, 8) Szkoły zawodowe, jako wstępna praktyka dla szklarza, w opracowaniu D-ra Inż. C. Springera, 9) Znaczenie technicznych badań w większych hutach szklanych, wygłosi Dr. M. Thomas, 10) Pielęgnacja nauki i techniki szklarstwa w Niemieckiem Towarzy-

stwie Technologji Szkła, w opracowaniu D-ra Inż. R. Schulze, 11) Szkło i jego użycie przy nowoczesnych budowach, wygłosi Dr. Inż. J. Polivka z Pragi, 12) Przemysł szklany i polityka patentowa, wygłosi Dr. Inż. F. Herzfeld, 13) Podstawowe prawa działania chemicznego na szkło, w opracowaniu D-ra A. Geffken'a, 14) Użycie farb i emalji w przemyśle szklanym w opracowaniu D-ra Inż. H. Kühl'a, 15) Najnowsze badania rentgenologiczne nad szkłem, wygłosi Prof. Dr. E. Schiebold z Lipska, 16) Współzależność gęstości i lepkości od temperatury w systemie $Na_2O$ i $SiO_2$, w opracowaniu D-ra Inż. G. Heidtkamp'a i prof. Dr. K. Endell'a.

Koszty udziału w zjeździe wynoszą dla członków Towarzystwa 6 RM., dla niecżłonków 12 RM.

---

**Angielskie Towarzystwo Technologji Szkła** (Glass Technology Society). W dniu 19 czerwca r. ub. odbyło się ostatnie zwyczajne posiedzenie Towarzystwa za rok operacyjny 1934/1935 pod przewodnictwem prezesa Towarzystwa p. B. P. Dudding'a. Posiedzenie odbyło się w auli chemicznej uniwersytetu w Liverpool'u. Wygłoszone zostały referaty:

1) *Metoda określania trwałości materjałów ogniotrwałych*, w opracowaniu pp. A. Vickers'a i R. A. Bell'a. Referent R. A. Bell opisuje aparat do wykonywania badań w skali fabrycznej, służący do określania działania żużli lub stopionego szkła na materjały ogniotrwałe. W ogólnych zarysach aparat ten składa się z okrągłego pieca, wyłożonego materjałem ogniotrwałym, służącym do badania. Do ogrzania pieca przystosowana jest dmuchawa obrotowa zasilana przez gaz i powietrze pod ciśnieniem. Dmuchawa ta służy jednocześnie do wprowadzania żużli do pieca albo surowców do tworzenia się szkła. Referent zademonstrował na ekranie działanie szkła przy 1500°C na różnego rodzaju materjały ogniotrwałe. Doświadczenia zostały wykonane przez ceramiczne laboratorjum doświadczalne Imperial Chemical Industries Ltd. w Billingham'ie.

2) *Działanie tlenku żelaza, węgla, siarki i selenu na zabarwienie sodowo-wapniowo-krzemowych szkieł*, w opracowaniu pp. A. Ally i prof. W. E. S. Turnera. P. Ally zanalizował dotychczasowe prace w tej dziedzinie i opisał przeprowadzone doświadczenia, stapiania w tyglu platynowym w niewielkich ilościach mieszaniny tlenku krzemu, węglanu wapnia i sodu, przyczem materjały służące do doświadczenia były chemicznie czyste. Przez dodanie różnych ilości barwnika osiągano zabarwienia różnej intensywności. Doświadczenia odbywały się w utleniającym i neutralnym środowisku. Rezultaty tych badań były następujące: węgiel i siarka, każda oddzielnie, nie wywołuje w szkle stopionem z czystego tlenku krzemu, węglanu wapnia i sodu żadnego zabarwienia. Siarka i węgiel, działając wspólnie na stopione powyższe materjały, wywołuje zabarwienie szkła. Tlenek żelaza nawet w niewielkich ilościach wywołuje zabarwienie szkła i nadaje mu barwę brunatną lub żółto-bursztynową, t. j. barwę, którą zwykle przypisujemy działaniu węgla i siarki. Dodanie 2% selenu do powyższych materjałów (szczególnie pozbawionych żelaza) wywołuje tylko bardzo jasno-czerwone zabarwienie. Ta sama ilość selenu przy działaniu na te same surowce w obecności 0,02% $Fe_2O_3$ nadaje szkłu żółto-brunatne zabarwienie. Przy powtórnem ogrzewaniu szkło to zmienia swą barwę.

3) *Rozkład azotanu sodu i jego działanie na tlenek krzemu*. W opracowaniu pp. W. Maskill'a i prof. W. E. S. Turnera. Według danych prof. Turnera azotan sodu topi się przy temperaturze 318°C. W stanie stałym nie rozkłada się. Przy 400°C daje się zauważyć rozkład azotanu sodu, który potęguje się przy wyższych temperaturach. Między tlenkiem krzemu i azotanem sodu następuje reakcja dopiero przy 450°C, przyczem ma ona przebieg bardzo nieregularny i uzależniona jest od tworzenia się azotynów.

Czwarty referat na temat *„Topienie szkła"* prof. Bezborodowa, A. A. Sokołowa i G. A. Schnicka z braku czasu został zdjęty z porządku dziennego.

# Ustawy i Rozporządzenia.

## DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 28 grudnia 1935 r.

### w sprawie zmiany przepisów o podatku od kapitałów i rent.

Na podstawie art. 55 ust. (1) ustawy konstytucyjnej i ustawy z dnia 6 listopada 1935 roku o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 501) postanawiam co następuje:

Art. 1. W art. 28 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 517) w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 1 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 376) liczbę: „20%" zastępuje się liczbą: „30%", liczbę: „10%" — liczbą: „11,5%" oraz liczbę: „0,540% — liczbą: „0,612%".

Art. 2 (1) W art. 1 ust. (1) pkt. 2) ustawy z dnia 26 marca 1935 r o poborze 10% dodatku do opłat stemplowych i podatków pośrednich oraz 15% dodatku do podatków bezpośrednich oraz spadkowego i od darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 127) w brzmieniu zmienionem art. 5 ust. (3) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 518) po wyrazie: „dochodowego" dodaje się wyrazy: oraz od kapitałów i rent".

(2) Jednak 15% dodatek w myśl powołanej ustawy będzie pobrany do podatku od kapitałów i rent, należnego za okres do dnia wejścia w życie dekretu niniejszego. Przy zaległościach dodatek ten łączy się z podatkiem w jedną ogólną sumę.

Art. 3. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 4 Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1936 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:
(—) *J. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów:
(—) *Marjan Zyndram-Kościałkowski.*

Minister Skarbu:
(—) *E. Kwiatkowski.*

# Skarbowość, podatki i cło.

## OKÓLNIKI MINISTERSTWA SKARBU.

z dnia 23 grudnia 1935 r. L. D. IV. 35895/1/35

**w sprawie decyzyj urzędów celnych, uchylonych w drodze nadzoru.**

I. Zdarzają się częstokroć wypadki, iż w razie sporu taryfowego, wszczętego na skutek decyzji I instancji spowodu odmiennego stanowiska strony i Urzędu Celnego w przedmiocie taryfowej przynależności (taryfikacji) zgłoszonego do odprawy celnej towaru, Ministerstwo Skarbu, rozstrzygając zażalenia stron, wnoszone na podstawie art. 130 prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 610 z roku 1933) i § 225 rozporządzenia wykonawczego do prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 820 z roku 1934) i po zbadaniu prób towaru dochodzi do przekonania, że zarówno ustalona przez Urząd Celny, jak i żądana przez stronę pozycja taryfy celnej jest nieprawidłowa i zastosowanie jej nie znajduje uzasadnienia prawnego w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o ustanowieniu taryfy celnej przywozowej (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 732 z roku 1932).

W tych to wypadkach Ministerstwo Skarbu, aby nie pozbawiać strony prawa odwołania się do drugiej instancji w postępowaniu administracyjnem oraz nie umniejszać jej praw i możliwości obrony w ewentualnem postępowaniu kasacyjnem przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, a nadto, chcąc dać stronie możność wypowiedzenia się i podniesienia zarzutów co do pozycji taryfy celnej, mającej być w danym wypadku zastosowaną, nie wydaje orzeczeń ostatecznych w administracyjnym toku instancji, lecz uchyla w trybie nadzoru, na podstawie § 232 rozporządzenia wykonawczego do prawa celnego, decyzje urzędów celnych w części dotyczącej taryfikacji towarów i wydaje orzeczenia informacyjne (dla urzędów celnych), zawierające pouczenie jak właściwie należy clić towar co do którego, w danym wypadku, zastosowana przez Urząd Celny, pozycja taryfy celnej jest przez strony kwestjonowana.

Kierując się wskazówkami, zawartemi w orzeczeniu informacyjnem Ministerstwa Skarbu, Urząd Celny winien zmienić swój pierwotny wynik rewizji celnej i powiadomić o tem stronę interesowaną z wyraźnem zaznaczeniem iż, jest to nowa decyzja Urzędu w części dotyczącej taryfikacji towaru zrewidowanego według odnośnego zgłoszenia celnego, powzięta w miejsce pierwotnego ustalenia przynależności taryfowej uchylonego przez Ministerstwo Skarbu, w drodze nadzoru na podstawie § 232 rozporządzenia wykonawczego do prawa celnego **na skutek zażalenia** strony i że przysługuje jeszcze prawo odwołania się od tej decyzji do wyższej instancji skarbowej na mocy art. 130 prawa celnego.

II. Decyzje Ministerstwa Skarbu wydawane, w trybie § 232 rozporządzenia wykonawczego do prawa celnego, z urzędu lub na skutek zapytania urzędów celnych (**a nie spowodu zażalenia strony**) o ile dotyczą towarów wydanych już do wolnego obrotu nie powinny być komunikowane stronom z uwagi na to, że nie mogą one mieć żadnego wpływu na dokonaną odprawę celną, a to ze względu na postanowienia art. 121 p. 1 prawa celnego, w myśl którego zmiana wyniku rewizji i wymiaru należności celnych po wydaniu towaru do wolnego obrotu może mieć miejsce jedynie w wypadku wniesienia zażalenia przez stronę.

III. W związku z powyższem wyjaśnia się, iż w przypadkach uchylenia, w trybie nadzoru, decyzji urzędów celnych spowodu nieprawidłowego zastosowania przez Urząd Celny pozycji taryfy celnej — nie należy obciążać stron kosztami postępowania, przewidzianemi w ustępie 6 § 231 rozporządzenia wykonawczego do prawa celnego (jak np. koszta przesłania prób, ich opakowanie, ewent. analiz i t. p.) niezależnie od tego, czy decyzja władzy powzięta została „z urzędu“, czy też na skutek zapytania Urzędu Celnego lub ze względu na zażalenie strony.

Nie dotyczy to jednak kosztów składowego, które zwrotowi nie podlegaja, ponieważ stosownie do postanowień § 227 część I lit „g i h“ przepisów wykonawczych do prawa celnego strona może podjąć towar z magazynów Urzędu Celnego, nie wyczekując decyzji Ministerstwa Skarbu i w ten sposób ma możność uniknięcia ewentualnych kosztów składowego.

Dyrektor Departamentu:
(—) *St. Fr. Królikowski.*

---

z dnia 27 grudnia 1935 r. L. D. V. 41725/2/35

**w sprawie amortyzacji maszyn w przedsiębiorstwach nieczynnych.**

WYCIĄG

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 14 października 1935 r. L. Rej. 1939/33, w sprawie ze skargi firmy „Pierwsza Górnośląska Fabryka Tlenu“ Sp. z ogr. odp. w likwidacji w Wełnowcu.

Sam fakt, że skutkiem niewykonywania przedsiębiorstwa maszyny były nieczynne, nie uzasadnia jeszcze wniosku, że nie uległy one zużyciu. Okoliczności sprawy ani akta administracyjne nie dają podstawy do takiego twierdzenia, ani też ustawa nie wyklucza możliwości dokonania odpisów na amortyzację w podobnych wypadkach.

Skoro skarżąca w odpowiedzi na dekret wątpliwości udzieliła wyjaśnień, twierdząc, że maszyny, choć nieczynne, uległy pewnemu zużyciu, to słuszny jest zarzut wadliwości postępowania polegającej na tem, że władza wbrew przepisowi art. 6 ust. 3 ustawy nie przesłuchała biegłego na okoliczność, czy maszyny te uległy w decydującym dla wymiaru okresie zużyciu i w jakim stopniu.

---

z dnia 27 listopada 1935 r. L. D. IV. 33299/3/35

**w sprawie specjalnej kontroli obrotu towarowego polsko-niemieckiego.**

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Skarbu L. D. IV. 32501/3/35 z dnia 18 listopada 1935 roku o specjalnej kontroli obrotu towarowego polsko-niemieckiego (Monitor Polski Nr. 264, poz. 326 oraz Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 32, poz. 721), Ministerstwo Skarbu zarządza, co następuje:

1) Przy odprawie celnej przywozowej i wywozowej wydawnictw perjodycznych polskich i niemieckich (dzienników, tygodników i miesięczników), przesyłanych w pojedyńczych egzemplarzach wprost pod adresem odbiorców (prenumeratorów), nie należy wymagać świadectw rozrachunkowych. Jeżeli jednak wydawnictwa te są przewożone przez granicę celną (np. przez pracowników firm wydawniczych) w większej ilości egzemplarzy, względnie są przesyłane w większych ilościach egzemplarzy do księgarń i t. p. firm, zajmujących się dalszą rozsprzedażą wydawnictw, to w tych przypadkach wydawnictwa mogą być odprawione tylko po przedstawieniu świadectw rozrachunkowych.

2) Naczelnicy Urzędów Celnych są upoważnieni do zezwalania na odprawę celną bez świadectw rozrachunkowych drobnych ilości towarów, przesyłanych w przesyłkach pocztowych, a nie przedstawiających żadnej wartości wzgl. wartość nie większą od 3 zł, jeżeli towary te nie korzystają ze zwolnień, przewidzianych w §§ 48 ust. 11a i 56 ust. 8a przepisów wykonawczych do prawa celnego, w brzmieniu obecnie obowiązującem. Przy określaniu wartości należy kierować się wartością podaną w dokumentach pocztowych i celnych; gdyby dokumentów tych nie było, wartość określa urząd celny według swego uznania. Ulgi tej nie należy stosować w tych przypadkach, gdy pod adresem jednej i tej samej osoby lub firmy nadchodzą zbyt często drobne przesyłki, co wskazywałoby na chęć uchylenia się od rozrachunku.

3) Nie należy również wymagać świadectw rozrachunkowych przy przywozie z Rzeszy Niemieckiej do polskiego obszaru celnego i wywozie z polskiego obszaru celnego do Rzeszy Niemieckiej towarów, objętych poz. 845 p. 1 lit. c i d taryfy celnej przywozowej.

Zarządzenie niniejsze obowiązuje aż do odwołania.

Dyrektor Departamentu:
(—) *St. Gr. Królikowski.*

# Praca i Opieka Społeczna.

## ORZECZNICTWO W SPRAWACH PRACY

Wydanie przez pracownika pokwitowania z odbioru należności z tytułu stosunku umownego i o zrzeczeniu się wszelkich roszczeń do pracodawcy jeszcze przed opuszczeniem pracy, ale już po tem, jak praca ta została mu wymówiona, winno być uznane za ważne, gdyż w tych warunkach brak podstaw do domniemania, iż pracownik, wydając pokwitowanie, działał pod przymusem moralnym wywołanym obawą utraty pracy.

(Orzeczenie z dn. 28.II.1934. r. C. I. 2608/33).

Trzykrotne kolejne wypowiedzenie umowy o pracę pracownikowi umysłowemu nie pociąga za sobą tych skutków, co analogiczne wypowiedzenie pracy robotnikowi.

Rozporządzenie o umowie o pracę w art. 12 przewiduje, jakie skutki pociąga za sobą trzykrotne wypowiedzenie, natomiast rozporządzenie żadnych postanowień w tym względzie nie zawiera, z czego należy wnioskować, że w stosunku do pracowników umysłowych kolejne wypowiadanie umowy pracy jest dopuszczalne i nie stwarza dla nich jakichś specjalnych uprawnień, o ile tylko było dokonane w swoim czasie i nie kolidowało z przepisem zawartym w art. 28 rozporządzenia głoszącym, że w razie cofnięcia wypowiedzenia w okresie wypowiedzenia umowy pracy, ponowne wypowiedzenie może nastąpić nie wcześniej, jak po upływie okresu pierwszego.

(Orzeczenie z dn. 26.VIII.1931 r. C. I. 313/31.)

Zgodnie z zajętym przez Sąd Najwyższy stanowiskiem nie ma również zastosowania wobec pracowników umysłowych przepis, że trzy kolejne umowy na czas nieokreślony, powodują automatyczne zawarcie umowy na czas nieokreślony.

Pracodawcy służy prawo wypowiedzenia umowy o pracę wskutek choroby, trwającej dłużej niż trzy miesiące — w czasie choroby i przed upływem trzech miesięcy, atoli z ograniczeniem, że pracownik zachowuje w każdym razie przez okres trzech miesięcy prawo do należnego mu, z umowy o pracę, wynagrodzenia.

(Orzeczenie z dn. 11.V.1932. Rw. 848/32).

Pomimo przysługującego pracownikowi umysłowemu po wypowiedzeniu mu stosunku służbowego prawa co do najmniej trzech dni w miesiącu wolnych na poszukiwaniu pracy, samowolne niestawienie się pracownika do pracy w ciągu trzech dni w okresie wypowiedzenia może być przyczyną niezwłocznego rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę.

(Orzeczenie z dnia 2 czerwca 1932 r. C. I. 2675/31)

# Kronika.

## POSIEDZENIE RADY ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE

odbędzie się w dn. 17 stycznia r. b. o godz. 17-ej w lokalu Związku przy ul. Traugutta 3. Na porządku dziennym m. in.: sprawy związane ze zmianą Statutu Związku, rozpatrzenie wyników budżetowych za r. ub. preliminarz na r. 1936, sprawy robotnicze oraz sprawy bieżące.

## POSIEDZENIE RADY NADZORCZEJ CENTRALI HANDLOWEJ,

Członków Związku Hut Szklanych w Polsce Spółdzielni z ogr. odp. w Warszawie, odbędzie się w dniu 17 stycznia r. b. o godz. 19-ej w lokalu Spółdzielni przy ul. Traugutta 3. Na porządku dziennym: sprawa wprowadzenia w życie zmienionego Statutu Spółdzielni oraz rozpatrzenie wyników budżetowych za rok 1935 i preliminarz na rok 1936. Pozatem sprawy bieżące.

## OBNIŻKA TARYFY TOWAROWEJ KOLEJOWEJ.

Dotychczas wprowadzono zniżki taryf na poniższe towary i surowce używane w przemyśle szklanym: od 16 grudnia 1935 **torf** 30%, **nafta świetlna** 29%, **ropa** 10%, od 17 grudnia 1935, **węgiel kamienny** z zagłębia śląskiego i dąbrowskiego — 16%, z zagłębia krakowskiego — 20%, na kresy wschodnie — 31%, miał węglowy — 16%, na kresy wschodnie — 34%, koks węglowy—17%. Dalsze obniżki mają być ogłoszone w dniu 15 stycznia i z dniem tym wejdą w życie.

## Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI.

W dniu 10 stycznia r. b. w Sali Stowarzyszenia Techników Polskich dyr. Muzeum Przemysłu i Techniki p. inż. K. Jackowski wygłosił prelekcję na temat: „Dydaktyka na ostatniej Wystawie Międzynarodowej w Brukseli; aktualne sprawy związane z organizacją Polskiego Muzeum Przemysłu i Techniki". Odczyt ilustrowany był ładnemi przezroczami, fotomontami a nawet eksponatami, dając słuchaczom obraz pięknej wystawy w Brukseli.

Przechodząc następnie do omówienia pracy i potrzeb naszego Muzeum Przemysłu i Techniki, p. dyr. K. Jackowski zaznajomił obecnych ze stanem budowy własnego gmachu Muzeum oraz całokształtem prac organizacyjnych dokonanych w dziedzinie eksponatów.

Na zakończenie obecni na sali członkowie: Stow. Techników Polskich, Stow. Elektryków Polskich i Stow. Inżyn.-Mechaników Polskich uchwalili następującą rezolucję: 1) Szerzyć słowem i duchem potrzebę najrychlejszego przystąpienia do budowy gmachu dla Muzeum, 2) Wezwać ogół techników do składania na rzecz Funduszu Budowy Muzeum obligacyj Pożyczki Narodowej, Pożyczki Inwestycyjnej oraz Akcyj Banku Polskiego i 3) Popierać wiedzą doświadczeniem oraz innemi niezbędnemi środkami odpowiedzialną i trudną pracę Dyrekcji Muzeum nad stałem pogłębianiem już otwartych działów oraz stopniową organizację nowych, przewidzianych w ogólnym zarysie i ogłoszonych w Biuletynie № 2, wydanym przez Muzeum.

## REORGANIZACJA ZWIĄZKU IZB PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH.

Jak się dowiadujemy, w najbliższym czasie nastąpi wyodrębnienie biura Związku Izb Przem.-Handl. w postaci samodzielnego Sekretarjatu Związku Izb Przem. Handl. Dotychczas agendy Związku Izb Przemysłowo-Handlowych prowadziła Izba Przem.-Handlowa w Warszawie. Obecnie wyodrębniony ma być specjalny Sekretarjat Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, który prowadzić będzie sprawy Związku Izb P.-H.

Równocześnie ma być przyłączona do Związku Izb P.-H. Rada Traktatowa Samorządu Gospodarczego oraz Delegatura Rady Handlu Kompensacyjnego, która będzie włączona w charakterze administracji rachunku organizacji zbytu. Przy Związku Izb P.-H. działać będzie także Rada Handlu Zagranicznego, której pierwsze zebranie już się odbyło i prezesem wybrany został b. min. p. Czesław Klarner. Przy Biurze Związku Izb P.-H. działać będzie Komitet Finansowania Eksportu i t. d.

Związek Izb Przemysłowo-Handlowych rozpocznie swą działalność jako osoba prawna, na nowych podstawach organizacyjnych już z początkiem stycznia 1936 roku.

## ROKOWANIA HANDLOWE Z ESTONJĄ.

W najbliższych dniach rozpoczną się rokowania z Estonją. Związek Hut Szklanych złożył dezyderat o przydzielenie kontyngentów na wwóz do Estonji wyrobów szklanych w ilości 150 tonn rocznie.

## LIKWIDACJA GDAŃSKIEJ HUTY SZKLANEJ.

Według oficjalnego ogłoszenia nastąpiła likwidacja huty szklanej, która została otwarta w Nowym Porcie na początku roku 1935 przy nakładzie wielkich kosztów. Przedsiębiorstwo to zostało zamknięte spowodu braku zamówień i niezdolności konkurencyjnej z podobnemi przedsiębiorstwami polskiemi.

## UNIERUCHOMIENIE HUTY SZKLANEJ „WAWEL"

Jak podaje „Front Robotniczy" w Hucie „Wawel" w Krakowie wybuchł strajk okupający na tle niewypłacenia robotnikom należności za urlopy. Wobec wygaszenia pieców okupację huty w dn. 20 grudnia przerwano.

## OTWARCIE NOWEJ LINJI KOLEJOWEJ ZEBRZYDOWICE-MOSZCZENICA ŚLĄSKA.

Z dniem 1 grudnia 1935 r. została otwarta nowo wybudowana linja kolejowa P. K. P. Zebrzydowice-Moszczenica Śląska.

Ruch osobowy, bagażowy, ekspresowy i towarowy otwarty został dla wszelkich przejazdów i przewozów.

Taryfy osobowe, bagażowe, ekspresowe i towarowe stosuje się na ogólnych zasadach, przyjętych na wszystkich linjach P. K. P.

## O WARTOŚCI JEDNEGO GRAMA CZYSTEGO ZŁOTA.

Kurs urzędowy jednego grama czystego złota ustalony został na miesiąc styczeń 1936 roku w wysokości zł. 5,9244.

# Import—Eksport.

### Nowe zarządzenia walutowe w Czechosłowacji.

Na podstawie ustawy z r. 1923 o ochronie czechosłowackiej waluty wydał rząd czechosłowacki rozporządzenie z dnia 6.XII.1935, obowiązujące od dnia 9.XII. 1935 (Sb. zak. Nr. 125/1935) regulujące sprawy waluty eksportowej:

Paragraf pierwszy rozporządzenia nakłada obowiązek natychmiastowego odstąpienia Bankowi Narodowemu waluty eksportowej, za którą się uważa: 1) należytości w walucie obcej, uzyskane z eksportu lub sprzedaży towarów lub papierów wartościowych, 2) nadwyżki w walutach obcych z tranzakcyj kompensacyjnych, 3) należytości z obrotu uszlachetniają-

cego 4) należytości za pracę w kraju na rachunek zagranicy i t. p. Wierzyciel może być wezwany do udowodnienia, że dołożył starań, aby zagraniczny dłużnik spełnił swój obowiązek bez zwłoki.

Paragraf drugi postanawia, że eksporter jest zobowiązany polecić zapłacić sobie należytość za wywieziony towar natychmiast w chwili płatności, albo w Kč. z wolnego konta cudzodziemca w banku, albo w walucie obcej. Ten sposób zapłaty musi być umówiony przy zawieraniu tranzakcji.

To samo dotyczy zapłaty za inne należytości z zagranicy.

Za towar wywieziony lub za inne należytości zabronionem jest jednakże przyjmowanie zapłaty w banknotach czechosłowackich, lub w drobnej monecie, nadesłanych w gotówce z zagranicy.

Powyższy zakaz przywozu banknotów czechosłowackich z zagranicy jest uzupełnieniem wydanego w dniu 4.XII.1935 zakazu wywozu czechosłowackich banknotów zagranicę.

W związku z zakazem przywozu banknotów z zagranicy wydał czechosłowacki Bank Narodowy rozporządzenie wykonawcze, które postanawia, co następuje:

Jeśli czechosłowackie środki płatnicze przyjdą z zagranicy na terytorjum czechosłowackie z jakiegokolwiek tytułu, w liście wartościowym, powinien adresat otworzyć ten list w Banku Narodowym lub w urzędzie skarbowym i dać sobie potwierdzić zawartość listu. To potwierdzenie ma być załącznikiem do podania do Banku Narodowego, aby przysłana kwota została wpisana na „rachunek wiązany czechosłowackich środków płatniczych nadesłanych z zagranicy".

Jeśli czechosłowackie środki płatnicze nadejdą z zagranicy w inny sposób np. w zwyczajnym liście, w paczce i t. p. musi odbiorca natychmiast prosić Bank Narodowy o wpisanie ich na powyższe konto, oraz przedłożyć dowody, jaką kwotę tym sposobem otrzymał. Podobnie postąpić ma bank, jeśli nadejdą z zagranicy czechosłowackie środki płatnicze dla krajowego adresata.

Jeśli obywatel czechosłowacki, wracając z zagranicy, przywiezie więcej czechosłowackich środków płatniczych, niż mu wolno było wywieźć, musi natychmiast donieść o tem Bankowi Narodowemu, który zadecyduje co ma być z tą kwotą uczynione.

Cudzoziemcy mogą używać czechosłowackich środków płatniczych, które z sobą przywieźli, na pokrycie wydatków połączonych z pobytem w Czechosłowacji, wywieźć zaś mogą tylko do wysokości kwoty, jaką przywieźli. Przy nabyciu przez cudzoziemca czechosłowackich środków płatniczych w drodze wymiany w Czechosłowacji walut obcych, mogą wywieźć czechosłowackich środków płatniczych tylko do wysokości Kč. 100.— Walut zaś obcych tylko do wysokości kwoty, którą przywieźli.

Jeśli na miejsce kwoty, należącej się z zagranicy (waluta eksportowa), zostanie obywatelowi czechosłowackiemu wpłacona równowartość w kraju, to odbiorca musi żądać od płacącego przedłożenia zezwolenia Banku Narodowego. W razie jego braku, odbiorca musi donieść o tem Bankowi Narodowemu, który zadecyduje, co ma być z tą kwotą uczynione.

Rachunek wiązany czechosłowackich środków płatniczych z zagranicy służyć będzie do użytku cudzoziemców podróżujących do Czechosłowacji.

## Zagadnienia przemysłu szklanego w związku z wojną włosko-abisyńską.

Federacja producentów szkła „Federazioni" we Włoszech zajmuje się obecnie tak zwanem „dyscyplinowaniem" przywozu z zagranicy wyrobów szklanych i surowców niezbędnych dla produkcji szkła. Działalność „Federazioni" rozwinęła się w kierunku przywozu piasku, którego Włochy nie posiadają w należytej jakości i wystarczającej ilości. Dużo uwagi poświęcono również sprowadzeniu materjałów ogniotrwałych. Wwozowi piasku zagranicznego przeciwstawili się właściciele kopalń. Po długich pertraktacjach zawarte zostało porozumienie i postanowiono wwozić z zagranicy piasek dla potrzeb szkła taflowego i kryształów, dotąd dopóki kopalnie krajowe nie dadzą dostatecznych gwarancyj co do ilości i jakości piasku w swoich kopalniach. Fabrykanci materjałów ogniotrwałych również nie mogli podjąć się wykonania niektórych rodzajów kamieni szamotowych ze względu na brak surowca w kraju. „Federazioni" złożyło rządowi odnośne wnioski; prawdopodobnie rząd powierzy tej organizacji funkcję zaopatrywania hut w surowce.

## Wwóz bezcłowy przyrządów do oświetlenia do Palestyny.

Państwowy Instytut Eksportowy zwraca uwagę na rozporządzenie Wysokiego Komisarza Palestyny, ogłoszone w dniu 3 października r. ub., w myśl którego zostały zwolnione od cła przy wwozie do Palestyny: m. in. „*Przyrządy do oświetlenia importowane przez Zarząd Municypalny do własnego użytku.*

Pozatem zwolniono od cła surowce do wyrobu szkła: bloki ogniotrwałe rozmiaru najmniej 40×30 cm., cegła ogniotrwała, piasek i siarczan sodu,

# Wiadomości z zagranicy

**ANGLJA. Import i eksport szkła taflowego i lanego.**

Poniżej podajemy cyfry wwozu i wywozu szkła taflowego i lanego za pierwsze trzy kwartały 1935 r.

| Import do Anglji wynosił z: | cwts. | wartości |
|---|---|---|
| Belgji | 696.416 | 689.464 £ |
| Czechosłowacji | 158.329 | 121.653 £ |
| Niemiec | 11.802 | 126.407 £ |

| Eksport z Anglji wynosił do: | | |
|---|---|---|
| Kanady | 103.022 | 319.367 £ |
| Argentyny | 46.029 | 47.950 £ |
| Australji | 43.182 | 179.459 £ |
| Nowej Zelandji | 25.442 | 41.298 £ |
| Japonji | 48.614 | 23.063 £ |

**ANGLJA. Koncentracja w przemyśle nietłukącego się szkła.**

„Triplex Safety Company" które w roku 1934 połączyło się z Tow. „Protector Glass Ltd" nabyło w roku 1935 T-wo „Thermolux Glass Company" Towarzystwo to produkuje od początku 1935 r. specjalne szkło „Thermolux" oraz artykuły ze szkła dla potrzeb laboratorjów pod znaną marką handlową „Quickfit".

**AUSTRJA. Import i eksport wyrobów szklanych za trzy kwartały 1935 roku.**

Za okres trzech kwartałów roku ubiegłego wwieziono 24.491 quintali wyrobów szklanych, wartości 5.268.000 Sh., wobec 22.394 quintali, wartości 4.677.000 Sh. w tym samym okresie roku 1934. Wywieziono w okresie trzech kwartałów r. ub. 28.777 quintali, wartości 8.088.000 Sh. wobec 26.013 quintali, wartości 6.389.000 Sh. w tymże okresie roku 1934.

Według rodzajów szkła handel zewnętrzny przedstawiał się następująco:

| | Wwóz | | Wywóz | |
|---|---|---|---|---|
| | quintali | 1000 Sh. | quintali | 1000 Sh. |
| Masa szklana | 139 | 5 | 7 | — |
| Emalja szklana | 1.859 | 182 | 675 | 208 |
| Optyczne szkło surowe | 113 | 166 | — | 1 |
| Butelki i balony | 3.500 | 95 | — | — |
| Szkło galanteryjne prasowane i dmuchane | 9.939 | 1.467 | 16.196 | 1.787 |
| Baloniki do żarówek | 884 | 212 | 3.940 | 1.278 |
| Szkło galanteryjne, prasowane i dmuchane, szlifow. kolorowe | 305 | 118 | 58 | 65 |
| inne | 1.340 | 585 | 414 | 470 |
| Szkło dmuchane ze stopionego kwarcu | 50 | 62 | 2 | 23 |
| Szkło lustrzane w stanie surowym | 74 | 5 | — | — |
| Szkło lustrzane obrobione | 3.296 | 652 | 34 | 3 |
| Szkło lustrzane poler. i szlif. | 17 | 8 | 20 | 8 |
| Szkło taflowe | 71 | 53 | 6 | 8 |
| Szkło gięte | 26 | 16 | 1 | 1 |
| Szkło do płyt fotograficzn. | 521 | 267 | 50 | 27 |
| Szkło do zegarków kieszonkowych | 10 | 21 | — | — |
| Szkło do okularów | 58 | 220 | 9 | 184 |
| Perły, korale i kule | 260 | 231 | 44 | 46 |
| Wełna szklana | 1 | 2 | 48 | 23 |
| Biżuterja szklana | — | 4 | 305 | 2.796 |
| Sztuczne zęby szklane | 11,28 | 423 | 1,65 | 46 |

**AUSTRJA. Zamknięcie wwozu wyrobów szklanych.**

Dziennik Urzędowy (Nr. 121/32 i 250/20) donosi o zamknięciu wwozu następujących wyrobów szklanych.

*pozycja taryfy celnej 316 a, d i § 3*
szkło surowe, prasowane nierafinowane
szkło techniczne
inne wyroby szklane objęte § 3

*pozycja taryfy celnej 317*
szkło surowe, prasowane, specjalnie niewymienione, rafinowane.

*pozycja taryfy celnej 319*
butelki do wina, piwa i do wód mineralnych.

*pozycja taryfy celnej 322b 1*
szkło lustrzane, z siatką wtopioną.

Na wwóz powyższych artykułów wymagane jest specjalne zezwolenie.

**BELGJA. Znakowanie towarów.**

W dniu 4 stycznia 1936 roku weszło w życie rozporządzenie królewskie warunkujące przywóz do Belgji niektórych towarów zagranicznych od umieszczenia widocznej nazwy kraju, w którym zostały towary te wykonane.

Zarządzenie obejmuje poniższe Nr. Nr. taryfy celnej belgijskiej dotyczące szkła:

855 — Wyroby ze szkła zwykłego bez ozdób z innych materjałów osobno niewymienionych,

846 — Wyroby kryształowe i półkryształowe,

862 — Wyroby ze szkła, jak: wazy, kubki do piwa i t. p. zaopatrzone w zamknięcia, osadzone i przybrane w metale inne, niż szlachetne,

Nazwa kraju fabrykacji (na każdym artykule osobno) musi być widoczna i wykonana pisownią łacińską. dla pozycyj 845, 846 i 862 tar. celn. belg. — odcisk winien być wykonany za pomocą formy, piasku lub kwasu.

W wypadkach, uznanych przez Min. Spr. Ekonom. może być zastosowany inny sposób znakowania.

## BILANSE HUT SZKLANYCH
### (SPÓŁEK AKCYJNYCH)

**Belgijska Spółka Akcyjna**
**Société Industrielle et Commerciale des anciens Etablissements**
**EMILE HAEBLER, Bruksela, Łódź, Piotrków.**

### Bilans na dzień 30 czerwca 1935 r.

STAN CZYNNY: **I. Majątek stały.** 1. Grunty zł. 518.911.17, 2. Budynki: a) mieszkalne b) gospodarcze c) fabryczne zł. 3.8550.064.08, 3. Urządzenia techniczne: maszyny, aparaty, utensylja zł. 8.670.711.58, 4. Inwentarz zakład. i biurowy: a) żywy b) martwy zł. 81.990.18 **II. Majątek płynny.** 5. Gotówka w kasie i bankach zł. 52.300.21, 6. Papiery wartościowe zł. 61.591.56, 7. Weksle w portfelu zł. 6.728.03. 8. Materjały: a) surowce b) pomocn. i pędne c) półfabrykaty d) gotowe towary zł. 1.491.992.81, 9. Dłużnicy: a) Odbiorcy b) Dostawcy c) Różni d) wąpliwe należności zł. 2.426.453.11, 10. Sumy przechodnie zł. 146.188.54, 11. Rachunek strat i zysków: Strata od 1/7. 1934 — 30/6. 1935 r. zł. 307.010.69. Razem zł. 17.618.941.96.

STAN BIERNY: **I. Kapitały własne.** 1. Kapitał zakładowy zł. 6.874.033.33. 2. Kapitał zapasowy zł. 59.389.97, 3. Kapitał amortyzacyjny zł. 8.513.834.80. **II. Zobowiązania**: 4. Wierzyciele: a) akcepty, b) traty hipot. zagwarant., c) Banki d) kredyty hipoteczne, e) zaległe podatki, f) należności socjalnych inst., g) dostawcy, h) odbiorcy. i) różn. Razem zł. 1.954.095.20, 5. Sumy przechodnie, zł. 206.127.45, 6. Rachunek Strat i Zysków: zysk z roku 1933/34 zł. 11.461.21 Razem zł. 17.618.941.96.

### Rachunek Strat i Zysków.

WINIEN: 1. Koszty Administracji ogolnej (koszty handlowe etc.) zł. 818.726.91, 2. Koszty fabrykacji: koszty fabryk zł. 2.295.521.84, świadczenia socjalne zł. 166.557.89 Razem zł. 2.462.079.73, 3. Koszty sprzedaży: koszty sprzedaży zł 590.913.93 opłata stemplowa 39.446.13 Razem zł. 630.360.06. 4. Podatki zł. 468.914.11, 5. Koszty kredytów zł. 27.861.20, 6. Straty na klijenteli etc. zł. 28.107.32, 7. Zysk z roku 1933/34 zł. 11.461.21 Razem zł. 4.447.510.54.

MA: 1. Zysk, przeniesienie z roku 1933/34 zł. 11.461.21 2. Zysk z produkcji od 1/7 1934 — 30/6. 1935 r. zł. 3.812.338.46 3. Zysk z różnych przychodów zł. 316.700.18, 4. Strata od 1/7 1934 — 30/6. 1935 r. zł. 307.010.69 Razem zł. 4.447.510.54.

Cena za ogłoszenia: Strona 200 zł., 1/2 strony 120 zł., 1/4 strony 60 zł., 1/8 strony 30 zł.

Wydawca: ZWIĄZEK HUT SZKLANYCH w POLSCE. Redaktor: Antoni Tarwid

Druk. „Royal", W-wa, Chmielna 30. Tel. 5.95-71.